

Potoczki Zoltán*: A jövedéki adó-visszaigénylés jellegzetességei

Absztrakt

A jövedéki adó egy speciális termékkört érintő, egyfázisú, fogyasztási típusú adó. Adójogi területen az európai uniós és – ezzel összhangban – a hazai jövedéki szabályozás számos specialitást tartalmaz. Ennek egyik fontos elemét képezi az adó-visszaigénylés rendszere. Ezen tanulmány a jövedéki adó-visszaigénylés rendszere működésének, jogi hátterének, összefüggéseinek bemutatását tűzte ki célul.

Kulcsszavak: *adózás, jövedéki adó, adómentesség, adó-visszaigénylés*

Abstract:

The excise duty is a single-phase, consumption-type tax affecting a special product range. In the field of tax law, the excise regulations of the European Union and accordingly of Hungary, contain a number of specialities. An important element of this is the tax refund system. The aim of this study is to present the operation, legal background and context of the excise duty refund system.

Keywords: *taxation, excise duty, tax exemption, tax refund*

Bevezetés

Az adó fogalmához az államháztartás rendszere felől közelítve megállapíthatjuk, hogy az adó a közpénzügyi újraelosztási rendszer legfontosabb eleme, jogszabályon alapuló olyan fizetési kötelezettség, amely az adóalanyok tulajdoni korlátozásának segítségével, közvetlen ellenszolgáltatás nélkül, akár kényszerrel is behajtható, és az állam működésének fedezetét biztosítja törvényben meghatározott módon (Szilovics, 2014).

Az adórendszerrel szemben az egyik alapvető követelmény, hogy az arányos legyen, vagyis az adóalanyok képességük szerint járuljanak hozzá a közös kiadások fedezéséhez. Az arányosság mellett kiemelt jelentőséggel bír az adólikviditás kérdése is: lehet, hogy az adott közteher arányos, azonban az adóalany mégsem képes az adótárgy után az adót megfizetni akár az adótárgy jellege miatt, akár más okból kifolyólag, például a személyi körülményei okán. Az adóztató hatalomnak az arányosságot szem előtt tartva úgy kell kialakítania a közterheket, hogy az adólikviditás is biztosított legyen (Pfeffer, 2016).

Adózásra az állam készlet, létezése az államhoz kapcsolódik. Az államnak feladatai vannak, amelyek teljesítése nem nélkülözhető, de sokba kerül. Ezt legnagyobb részben az adóbevételek fedezik. Az egyes adónemek aránya országonként más és más, ráadásul időben – az adott országon belül – is változik. Más a direkt (jövedelmi) adók és más az indirekt (fogyasztási) adók hatása. Nem mindegy, hogy az utóbbiak egységes vagy differenciált kulcsúak-e. Fontos, hogy az

* Potoczki Zoltán, dr., pénzügyőr alezredes, mesteroktató, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar, Vám- és Pénzügyőri Tanszék, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6959-6170>, potoczki.zoltan@uni-nke.hu

adóztatás növeli-e a jövedelmi polarizációt az adott társadalomban. Lényeges, hogy kik a teherviselői az adóztatásnak; azok, akikre kivetették, vagy másokat is terhel (Erdős, 2012).

Az államapparátusnak az adózás területén jelen időben, de a jövőre vonatkozóan is tisztességes döntéseket kell hoznia. Ha nem kívánják kiiktatni az önkéntes jogkövetést, és nem kívánnak kizárólag a kényszer eszközzel élni, akkor tekintetbe kell venniük az adóalanyok érdekeit, motivációit. Az adó kényszer jellegű szolgáltatás ugyan, de ezzel szemben az államnak is vannak kötelességei. Elsősorban az, hogy a köz érdekében cselekedjen, és a közpénzeket tisztességesen kezelje, kerülve a pazarlást, a korrupciót és a túladóztatást. A skandináv országokban megfigyelhető, hogy a magas adóterheléshez kapcsolódó magas állami szolgáltatási színvonal a jogkövetés magasabb szintű érvényesülését eredményezte. Az adózók pontosan tudják, hogy a közpénzeket hogyan költik el, és azt is tudják, a hatékony gazdálkodás és az adóteher optimalizálása az állam morális kötelessége. Más szóval az adók nem a mindenkori kormány, hanem a társadalom tagjainak szükségletét vannak hivatva fedezni (Szilovics, 2001). Minden adóügyi döntés végig gyűrűzik az egész gazdaságon – és ezzel összefüggésben – fontos hatást vált ki az érintett társadalomra.

Az adó-visszaigénylés lehetősége – az adómentességhez hasonlóan – olyan gazdaságpolitikai (adópolitikai) eszköz, amely tükrözi a kormányzat egyes állami vagy önkormányzati tevékenységekhez, illetőleg különböző gazdálkodási formákhoz, tevékenységekhez kapcsolódó indirekt – adózás útján történő – támogatási szándékát. A jövedéki törvényben szereplő visszaigénylési jogcímek egy része közösségi szinten, míg mások pedig nemzeti hatáskörben kerültek szabályozásra. Ezen tanulmány a jövedéki adó-visszaigénylés típusainak bemutatására, illetve azok jellegzetességeinek a feltárására tesz kísérletet.

A jövedéki adó-visszaigénylés közös szabályai

Az adó-visszaigénylésnek vannak olyan általános és egyben konjunktív feltételei, melyeknek feltétlenül teljesülniük kell ahhoz, hogy az adó-visszaigénylés lehetősége érvényesíthetővé váljon. A jövedéki adó-visszaigénylés általános – és egyben közös – feltételei az alábbiak:

- az adót az adófizetésre kötelezett személy korábban ténylegesen megfizette;
- az adófizetés tényét bizonylattal (adófizető nevére kiállított számlával) alátámasztották;
- csak a bizonylat kiállításának napján hatályos adómértékkel számított adó vehető figyelembe a visszaigénylés során;
- az adó-visszaigénylés lehetőségét, esetköreit, részletes feltételeit jogszabály határozza meg (fontos tehát a törvényes jogcím).

Mindezen feltételek együttes megléte esetén a törvényben meghatározott időintervallum keretei között van lehetőség a visszaigénylésre (a visszaigénylési lehetőség megnyitától az elévülési határidő lezártaig).

Fentebbi feltételeknek minden egyes adó-visszaigénylés esetén teljesülnie kell. Az általános feltételeken túl természetesen vannak még – speciális adójogszabályokban megfogalmazott – további feltételei is a visszaigényléseknek. A mai digitális világban már természetes, hogy az adó-visszaigénylést – néhány törvényi kivételtől eltekintve – elektronikus úton lehet érvényesíteni.

A jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvény (a továbbiakban: Jöt.) 82. § (3) bekezdése értelmében a jövedéki adó visszaigénylésére évente, legkorábban a tárgyévet követő év január hónapjának 20. napjától, vagy negyedévente, legkorábban a tárgynegyedévet követő hónap 20. napjától, vagy pedig havonta, legkorábban a tárgyhót követő hónap 20. napjától nyílik lehetőség. A visszaigénylés lehetőségének érvényesítésére nyitva álló határidő – igazodva az általános elévülési időhöz: 5 év.

Ahogy korábban már kiemelésre került: minden egyes adó-visszaigénylés alapfeltétele, hogy arra kizárólag igazoltan (bizonylatokkal alátámasztott módon), adózottan beszerzett termék után,

továbbá jogszabályban meghatározott jogcím alapján van lehetőség. Ezen általános visszaigénylési feltételek teljesülésén túlmenően a jövedéki adó-visszaigénylés jogcímei az alábbiakban foglalhatóak össze¹³.

A megfizetett jövedéki adó visszaigénylésére jogosultak köre

A jövedéki adó-visszaigénylés lehetőségét biztosító szabályanyag a Jöt. 12-13. §-aiban, illetve annak egyéb fejezetcímei alá „rejtve” találhatóak meg. Ennek értelmében a jövedéki adó-visszaigénylés alanyai¹⁴ az adóraktár-engedélyes; az importáló; az exportáló; a mentesített szervezet, továbbá az a személy lehet, aki adóval növelt áron beszerzett jövedéki terméket a Jöt. -ben foglalt adómentes célra használt fel¹⁵. Mindemellett a jövedéki adó visszaigénylésére jogosult az a jövedéki alanyisággal bíró gazdálkodó is, aki a jövedéki terméket belföldről egy másik EU-s tagállamba szállít, tovább forgalmazási céllal.¹⁶ A Jöt. egyéb rendelkezései közé rejtve egyéb visszaigénylési jogcímekeket is találunk. A visszaigénylők körét bővítik például azon adóalanyok, akik valamely jövedéki szabálytalanság okán igényelhetnek vissza, továbbá azon alanyok is, akik nemzetközi közforgalmú repülőtéren a repülésre nyilvántartásba vett induló utasok tartózkodására szolgáló helyen, kizárólag nem helyben fogyasztásra történő értékesítést végeznek. Külön adó-visszaigénylési jogcímet alkot továbbá a közlekedéshez kapcsolódó tevékenységet végzők köre, a minősített földgázellátási zavarhoz kapcsolódó adó-visszaigénylés esetei; a motorfejlesztéshez és az egyéb ipari felhasználáshoz, vagy épp a mezőgazdaságban felhasznált gázolaj utáni jövedéki adó visszaigénylés lehetősége, valamint a párlat után visszaigényelhető jövedéki adó esetkörei.

A fenti adóalanyok közül – a vámhatósági engedéllyel rendelkező – alábbi jövedéki adóalanyok jogosultak a megfizetett jövedéki adó visszaigénylésére:

Az adóraktár-engedélyes visszaigényelheti a jövedéki adót, amennyiben a szabadforgalomba bocsátott üzemanyagot például a lefejtéskor bekövetkezett keveredés miatt¹⁷ a saját telephelyéről vagy üzemanyagtöltő állomásáról adóraktárába (az előállítás helyszínére) visszaszállította, és másik jövedéki termék előállításához felhasználta. Ebben az esetben a visszaigénylés lehetősége azért adott, mert az adóraktár engedélyes – a vámhatóság által kiadott engedélye birtokában – jogosult adózatlan jövedéki termék előállítására, fogadására, felhasználására, szállítására, raktározására, illetve törvényben meghatározott adómentes célú felhasználására. A már korábban szabadforgalomba bocsátott, vagyis adózott termék ilyenkor a szabadforgalomból

¹³ Az egyik ilyen csoportosítási lehetőséget a NAV által a Jövedéki adó-visszaigényléséről szóló, 2023. évben kiadott, 83. számú információs füzet tartalmazza. A tanulmány ennek az információs füzetnek a logikai felépítését követi.

¹⁴ A felsorolásban szereplő jövedéki adóalanyok közül az adóraktár a jövedéki jog egyik sajátos jogintézménye: olyan fizikailag elkülönített, helyrajzi számmal ellátott, egy technológiai egységet képező üzem, raktár, ahol a vámhatóság engedélye birtokában a jövedéki termék – az adó megfizetése nélkül előállítható, tárolható, felhasználható (Pardavi, 2005). Az importáló a jövedéki termék – továbbértékesítési célú - behozatalára jogosult, míg az exportáló pedig az EU-ból történő – továbbértékesítési célú - kivitelére. Az ún. mentesített szervezetek alatt a másik tagállambeli diplomáciai és konzuli képviselete, valamint annak tagjai, a nemzetközi szervezet és annak tagjai, illetve a NATO államok fegyveres erői, polgári állománya és étterme, kávéháza értendő.

¹⁵ Ilyen adómentes célú felhasználás lehet például, ha egy gazdálkodó gyógyszer, vagy parfüm előállításához adózatlanul szerez be – alapanyagként – jövedéki terméket (alkoholt), majd a gyártási folyamat eredményeként már nem jövedéki termék válik belőle, hanem valamilyen más, jövedéki termékkörön kívül eső termék (pl: gyógyszer, parfüm). Így a korábban már megfizetett jövedéki adó okafogyottá válik és visszaigénylésre kerül. Szintén adómentes felhasználásnak minősül az az eset is, amikor az adóraktár minőségi ellenőrzés vagy hatósági ellenőrzés céljából mintát vesz a termékből. A mintaként kivont, elszállított termék mennyisége után mentesülni fog az adó megfizetése alól.

¹⁶ Erre jogosult személyek a tevékenység helye szerinti tagállam vámhatóságának engedélyével rendelkező ún. közösségi kereskedő, illetve a csomagküldő kereskedő.

¹⁷ Lefejtéskor üzemanyag-keveredés következhet be, ha például az üzemanyagtöltő állomáson a 95-ös oktánszámú benzint tartalmazó üzemanyag tartályba figyelmen kívül hagyva, vagy tévedésből gázolajat fejtenek le. Ilyen esetben indokolttá válik a kevert üzemanyag visszaszállítása az előállító (kőolaj finomító) adóraktár üzemébe.

kivonásra kerül, ezért annak „forgalmi” (azaz: jövedéki-, illetve ÁFA) adófizetési kötelezettsége megszűnik, okafogyottá válik. Mindezzel összefüggésben az adó-visszaigénylés lehetősége amiatt is aktuálissá válik az ilyen esetekben, mert az adóraktár engedélyes már önmagában is, az engedélyében foglaltak szerint, eleve jogosult arra, hogy adómentesen végezze tevékenységét: így, ha adózottan jut hozzá a jövedéki termékhez (miután szabadforgalomból került hozzá), visszaigényelheti a szabadforgalomba helyezéskor korábban megfizetett forgalmi adókat (jövedéki adó és ÁFA).

Minőségi kifogás, illetve szavatossági igény érvényesítési esetén is előfordulhat, hogy a jövedéki termék visszakerül szabadforgalomból a gyártóhoz, vagyis az adóraktárhoz. Az ilyen „visszaru” adóraktárba történő beszállítása esetén szintén lehetőség nyílik a jövedéki adó visszaigénylésére a fentebb vázolt logika alapján. Ilyen esetekben a visszaigénylés alapfeltétele az áru visszaszállítást kezdeményező által készített jegyzőkönyv, mely tartalmazza a fogyasztásra alkalmatlanná válás tényét és körülményeit.

Importálás esetén szintén lehetőség nyílik a jövedéki adó visszaigénylésére, amennyiben az importáló a harmadik országból behozott jövedéki terméket korábban import jogcímen vámkezelt, melynek keretein belül és a vámhatóság által kivetett (ÁFA és jövedéki) adót megfizette, majd ezt követően az importból származó jövedéki terméket változatlan állapotában harmadik országba igazoltan visszaszállítja. Ebben az esetben a szabadforgalomba bocsátott (importált) jövedéki termék a szabadforgalomból kikerül és visszaszállítják valamely harmadik országba. Amennyiben a kiléptetést végző vámhatóság igazolja az érintett jövedéki termék ki-, illetve visszaszállítását az EU (Magyarország) területéről, ebben az esetben a forgalmi adókhöz (jövedéki adó, ÁFA) kapcsolódó adófizetési kötelezettség – amely a jövedéki termék belföldi forgalmazásakor (importálásakor) állt be – megszűnik, így a megfizetett adó visszaigényelhetővé válik.

Amennyiben az adóval növelt áron beszerzett, illetve az adó megfizetése mellett más tagállamból behozott jövedéki terméket a vámhatóság végleges rendeltetéssel exportálja, kilépteti¹⁸, a szabadforgalomba hozatal során megfizetett jövedéki adó (és ÁFA) visszaigényelhetővé válik, mivel a belföldön fizetendő jövedéki adófizetési kötelezettség megszűnik (a jövedéki termék elhagyja Magyarországot területét, így a jövedéki termék után fizetendő adó okafogyottá válik).

Mindemellett fontos kihangsúlyozni, hogy amennyiben a visszaigénylés tárgyát zárjegy-köteles jövedéki termék (alkoholtermék, vagy dohánygyártmány) képezi, akkor a visszaigénylés érvényesíthetőségének további feltétele az, hogy a jövedéki termékről a zárjegyet el kell távolítani, vagy azt felülragasztással érvényteleníteni kell. Minderről a vámhatóság jelenlétében jegyzőkönyvet kell készíteni, mert a zárjegy szigorú számadású bélyegnek minősül. A jegyzőkönyv a későbbiekben a visszaigénylés bizonylataként is szolgál.

A szabad forgalomba bocsátott (adózott) jövedéki termék belföldről, kereskedelmi céllal másik tagállamba szállításakor szintén visszaigénylésre nyílik lehetőség, amennyiben a jövedéki terméket gazdasági (tovább értékesítési) céllal valamely jövedéki adóalany (ami lehet: adóraktár engedélyes, jövedéki engedélyes kereskedő, bejegyzett feladó, kisüzemi bortermelő, vagy eseti igazolt feladó) az állami adó- és vámhatósági engedély birtokában egy másik tagállamba szállítja.

A célország elve¹⁹ alapján a célországban áll be végérvényesen az adófizetési kötelezettség (tehát ahová terméket szállították), és ezt követően a belföldön már korábban megfizetett jövedéki adó

¹⁸ Ideértve azt az esetet is, amikor az üzemanyag petroléumot és a repülőbenzint a nemzetközi légi közlekedésben részt vevő külföldi vagy belföldi lajstromjelű olyan repülőgép üzemanyagtartályába töltik, amelynek külföldre távozását a légi jármű parancsnoka (megbízottja) és a repülőtér üzemeltetője (megbízottja) együttesen igazolja.

¹⁹ A célország szerinti adóztatás elve alapján a termékeket ott kell adóztatni, ahol azokat „elfogyasztják” (ahol értékesítésre kerülnek) oly módon, hogy az export termékekhez kapcsolódó forgalmi adókat (általános forgalmi

– a kettős adóztatás tilalmának elvéből²⁰ is levezethető módon - visszaigényelhetővé válik. Ennek feltétele, hogy az e-EKO²¹ igazoló példánya (a jövedéki termék címzett általi átvételéről) bemutatásra kerüljön, továbbá rendelkezni kell a címzett tagállam hatóságának igazolásával a jövedéki adó megfizetéséről vagy annak biztosításáról²².

Az ún. mentesített szervezetek közül a diplomáciai és konzuli képviselet tagja²³ hivatalos vagy személyes célra belföldön beszerzett jövedéki termék adóját a viszonyosság alapján visszaigényelheti.²⁴ A diplomáciai és konzuli képviselet tagja a Jöt. értelmében mentesített szervezetnek minősül, így ebben a minőségében alapesetben arra jogosult, hogy adómentesen szerezzen be jövedéki terméket. Amennyiben a tevékenységéhez szükséges mennyiségű jövedéki terméket nem tud adómentes forrásból – adófelfüggesztési eljárás²⁵ keretein belül – beszerezni, akkor ebben az esetben lehetősége nyílik az adózottan beszerzett jövedéki termék után a jövedéki adó visszaigénylésére. A NATO államok fegyveres erői, polgári állománya és étterme, kávéháza szintén mentesített szervezetnek minősül, így alapesetben ők is adómentesen jogosultak a jövedéki termék (pl: gázolaj, kerozin) beszerzésére. Amennyiben valamely okból adózottan tudták csupán beszerezni a jövedéki terméket, akkor az ő számukra is lehetőség nyílik a jövedéki termék után megfizetett jövedéki adó visszaigénylésére. Ebben az esetben a visszaigénylés feltétele az üzemanyag beszerzési bizonylatának bemutatása (feltöltési bizonylat), illetve külföldi fegyveres erő magyarországi csapatmozgása esetén további feltételként jelentkezik a csapatmozgásra kiadott engedély bemutatása az állami adó- és vámhatóság felé.

Szabálytalansághoz kapcsolódó adó-visszaigénylés: Amennyiben valamilyen jövedéki rendelkezést megszegnek, nem tartanak be, akkor jövedéki szabálytalanságról beszélünk. Ilyen

adó, jövedéki adó) az adóalanyok visszatérítik, míg a termékek behozatalát pedig megadóztatják (Sólyom, 2015; Tompa, 2019)

²⁰ A kettős adóztatás tilalmának elve értelmében ugyanazt az adót csak egy államban szabad kivetni. Ezzel elérhető, hogy az áruk és szolgáltatások szabadon áramlása adójogi szempontból is biztosított legyen. A Római Szerződés 93. cikke értelmében a kettős adóztatás elkerülését a tagállamoknak bilaterális szerződések megkötése útján kell elérniük. Hazánk több mint nyolcvan külföldi állammal, ezen belül az Európai Unió összes tagállamával kötött kettős adóztatás elkerülését célzó egyezményt (Tompa, 2019; Erdős, 2007).

²¹ e-EKO = Elektronikus Termékkísérő Okmány. A szabadforgalomba bocsátott jövedéki termékek gazdasági célú, közösségi (EU-tagállamok közti) szállítása esetén kötelezően alkalmazandó elektronikus szállítási okmány, amely a feladó, a címzett és/vagy a szállító, továbbá a szállított jövedéki termék, valamint a szállítóeszköz releváns adatait tartalmazza.

²² Természetesen, ha zárjegyköteles termékről van szó, akkor a zárjegy eltávolítását és megsemmisítése vagy érvénytelenítését is el kell végezni az állami adó- és vámhatóság képviselőjének jelenlétében a korábbiakban kifejtettek szerint.

²³ Tagnak minősül a családtag is, ha a tisztviselővel igazoltan egy háztartásban él.

²⁴ A diplomáciai kapcsolatokról szóló, 1961. április 28-án aláírt bécsi egyezmény 1. cikkének e) és f) pontja alá tartozó természetes személy, valamint a konzuli kapcsolatokról szóló, 1963. április 24-én aláírt bécsi egyezmény 1. cikkének c) –e) pontja alá tartozó természetes személy minősül, feltéve, hogy az illetőt a fogadó állam arra jogosító hatósága ilyen minőségében elismeri. Ezen rendelkezés esetében hivatalos cél azt jelenti, ha a képviselet számviteli nyilvántartásában, rendeltetésszerű működéséhez szükséges az adott jövedéki termék. Alkoholtermékek és dohánygyártmányok esetében a beszerzés mennyisége évente az egyezmény 1. sz. melléklete alapján alakulhat. Személyes célra történő jövedéki termék beszerzése esetében naptári évente maximum 300 ezer forint igényelhető vissza. Az egyezmény 2. sz. melléklete foglalkozik az üzemanyag, alkoholtermék, dohánygyártmány beszerzésének mennyiségével. Fontos kiemelni, hogy nem igényelhető vissza az adót a képviselet tagja, ha magyar állampolgár vagy állandó magyarországi tartózkodásra jogosult.

²⁵ Az adófelfüggesztés lényege az, hogy vámhatósági engedély birtokában egyes jövedéki adóalanyok jogosultságot kapnak arra, hogy a jövedéki termék adómentesen szerezzenek be, állítsanak elő, palackozzanak, kiszerezjenek, szállítsanak, vagy valamilyen adómentes célra (pl: gyógyszergyártás) felhasználjanak. Az adófelfüggesztés ideje alatt az adófizetési kötelezettség ideiglenesen halasztásra kerül, de az Art. 9. §-ában szereplő egyéb adókötelezettségeket (pl: nyilvántartásvezetés, adatszolgáltatás, bizonylatolás stb.) ugyanúgy teljesíteni kell. Az adófelfüggesztés a jövedéki termék szabadforgalomba bocsátásáig, vagy a végleges (adófizetés alóli) mentesülés bekövetkeztéig (gyógyszergyártás, export stb.), vagy valamilyen szabálytalanság bekövetkeztéig állhat fenn (Potoczki, 2021).

szabálytalanságnak minősül, ha például a jövedéki termék a közösségi szállítás során eltűnik, ellopják, vagy igazolatlanul (a vámhatóság/adóhatóság igazolásának hiányában) megsemmisül. Ilyenkor a jövedéki terméket feladó adóalany (pl: adóraktári engedélyes, jövedéki engedélyes kereskedő, bejegyzett feladó, kisüzemi bortermelő vagy eseti igazolt feladó, csomagküldő kereskedő) jogosulttá válhat az adó visszaigénylésre, amennyiben az általa belföldön szabad forgalomba bocsátott (adózott) jövedéki terméket belföldről, kereskedelmi céllal másik tagállamba szállították, és a szabálytalanságot nem belföldön követték el és nem a feladó követte el. Ilyenkor a visszaigénylés feltétele a másik tagállam illetékes hatósága igazolásának megléte a jövedéki adó megfizetéséről.²⁶

Adózott jövedéki terméket adófizetési kötelezettség alóli mentesülést eredményező tevékenységhez felhasználó személy adó-visszaigénylési lehetősége

A már korábban említett adómentes felhasználási célok (pl: gyógyszergyártás, parfüm-gyártás stb.) esetén az adó-visszaigénylés alapfeltétele az adózott jövedéki termék beszerzéséről kiállított számviteli bizonylat megléte, továbbá a vámhatóság igazolása arról, hogy az adóalany a beszerzett jövedéki terméket a mentesülést eredményező célra használta fel. Mindemellett fontos, hogy a vásárlási szándék bejelentése az állami adóhatósághoz a jövedéki termék beszerzése előtt legalább 5 nappal megtörténjék. A bejelentésnek tartalmaznia kell a beszerzendő jövedéki termék mennyiségét, a pontos felhasználási célt, a felhasználási arányszámot²⁷ vagy az előállított, felhasznált mennyiség adatait, a felhasználás telephelyét, a mérésügyi törvényben meghatározott hitelesítéseket, a vezetendő nyilvántartást, és az egyéb, szükséges szakhatósági engedélyeket. Mindemellett pontos nyilvántartást kell vezetni, melyet havonta le kell zárni. A nyilvántartásban meg kell állapítani a tárgyhavi készletváltozásokat és az adómentes jövedéki termék zárókészletének mennyiségét. A nyilvántartás tartalmazza a termék szállítójának nevét, azonosító adatait, a termék mennyiségét, a felhasználásának időpontját, a felhasználás jogcímét, a felhasználás mennyiségi adatait. Fentebbiek teljesítése esetén az adózottan beszerzett jövedéki termék után a jövedéki adó visszaigényelhető.

A megfizetett jövedéki adó visszaigénylésére jogosult továbbá a nemzetközi közforgalmú repülőtéren a repülésre nyilvántartásba vett induló utasok tartózkodására szolgáló helyen, kizárólag nem helyben fogyasztásra történő értékesítést végző üzlet és az üzlet áruellátását biztosító raktár együttes területén kialakított (tranzit) adóraktár²⁸ engedélyese. Ennek az adó-visszaigénylési jogcímnek az alapja abban rejlik, hogy amikor az úticél egy másik tagállam²⁹ – és ez a beszállókártya alapján megállapítást nyer –, akkor a jövedéki terméket kizárólag adózott formában értékesítheti a tranzit-adóraktár (duty free shop). Az így megfizetett adó visszaigényelhetővé válik, ha a tranzit-adóraktár valamely okból kifolyólag visszavásárolja az adózott jövedéki terméket és az visszakerül a készletébe³⁰. Ilyenkor a másik tagállamba utazó utasnak értékesített – az utastól visszavásárolt – adózott jövedéki termékről bizonylattal kell rendelkeznie az adóraktár engedélyesnek, amely tartalmazza a termék kereskedelmi

²⁶ A jövedéki adó ilyen esetekben a jövedéki biztosíték terhére kerül levonásra.

²⁷ A felhasználási arányszám megmutatja, hogy 1 egységnyi alapanyagból (jövedéki termékből, például alkoholtermékből) hány egységnyi végterméket (pl: alkoholos tinktura) hoznak létre a gyártási folyamat eredményeként.

²⁸ A duty free shopként funkcionáló tranzit adóraktárban vásárolt termékek vonatkozásában csupán a helyben fogyasztás esetén (azaz a tranzitterületen történő fogyasztás alkalmával), illetve 3. országba történő utazás alkalmával nyílik lehetőség jövedéki terméket adómentesen beszerezni. Amennyiben az EU egy másik tagállamába viszik a terméket, akkor meg kell utána fizetni a jövedéki adót.

²⁹ A hazai jövedéki szabályozás értelmében – összhangban az uniós szabályozással – szabadforgalomba az Európai Unió területén kizárólag adózott jövedéki termék kerülhet. Ebből az okból kifolyólag, amennyiben a beszállókártya alapján megállapítást nyer, hogy az úticél egy másik tagállam, akkor a duty free shop (tranzit-adóraktár) kizárólag jövedéki adóval terhelten értékesítheti a jövedéki terméket.

³⁰ Erre a legtipikusabb esetben akkor kerülhet sor, ha például törölték az adott repülőjáratot és erre tekintettel a tranzit-adóraktár az utastól visszavásárolja a jövedéki terméket.

megnevezését, kereskedelmi mennyiségét, cikkszámát, illetve a beszállókártya számát. A visszaigénylés lehetőségével azért élhet az adóraktár engedélyes, mert a Jöt. órá vonatkozó szabályozása értelmében a jövedéki termék szabadforgalomba helyezéséig az adóraktár jogosult a termék adómentes tárolására. Amennyiben a termék visszakerül hozzá a szabadforgalomból, akkor – értelemszerűen – újra jogosulttá válik a termék adómentes tárolására, ezért a termék értékesítésekor általa megfizetett adó – a fentiek figyelembevételével – visszaigényelhetővé válik a számára.

Közlekedéshez kapcsolódó adó-visszaigénylési lehetőségek

A közlekedéshez kapcsolódó adó-visszaigénylési jogcímek közös nevezője, hogy a jogalkotó adó-visszaigénylés lehetőségének biztosítása útján kívánja támogatni az alábbi tevékenységeket végző alanyokat:

A vasúti személyszállítási vagy vasúti árutovábbítási tevékenységet végző személyek esetében ezen két tevékenységet folytató vállalkozások a tevékenységük végzése során a személyszállításhoz, árutovábbításhoz, valamint az ezekhez kapcsolódóan végzett vasúti vontatáshoz, tolatáshoz felhasznált gázolaj után válhatnak jogosulttá a jövedéki adó visszaigénylésére. A visszaigénylés feltétele, hogy a jogosult adóalanynak készítenie kell egy szállítóeszköz-kimutatást, amely tartalmazza a szállítóeszköz megnevezését, azonosításának módját, jelét. Mindemellett olyan nyilvántartást is vezetnie kell, amely szállító járművenként és összesítve tartalmazza a felhasznált gázolaj mennyiségét. Rendelkeznie kell a vasúti gépjármű tényleges vagy átlagfogyasztása, továbbá a megtett és felszámításra jogosító idő vagy távolság megállapítására alkalmas dokumentumokkal, valamint a felhasználásra kiadott, és az ebből ténylegesen visszaigénylésre is jogosító gázolaj mennyiségről szóló számviteli bizonylatokkal. Fontos kiemelni, hogy ez az adó-visszaigénylési lehetőség olyan állami támogatásnak minősül, amely más állami támogatással és csekély összegű (de minimis) támogatással³¹ nem halmozható.

A vízi közlekedésről szóló törvény szerinti úszómunkagép üzemeltetőjeként nyilvántartott személy adóvisszatérítése:³² Az úszómunkagép (pl: vontató hajó, kotrógép stb.) üzemben tartójaként nyilvántartott személy az általa felhasznált gázolaj után a Jöt.-ben literenként (forintban) meghatározott összegű adóvisszatérítésre jogosult. Ennek feltétele egyfelől az ún. úszómunkagép-kimutatás elkészítése, amely tartalmazza az érintett eszköz megnevezését, azonosításának módját, jelét. Mindemellett olyan nyilvántartást kell vezetnie, amely úszómunkagépenként és összesítve tartalmazza a felhasznált gázolaj mennyiségét, továbbá a tényleges vagy átlagfogyasztás, továbbá a megtett és felszámításra jogosító idő vagy távolság megállapítására alkalmas dokumentumot kell vezetnie. Mindemellett a felhasználásra kiadott, és az ebből ténylegesen visszaigénylésre is jogosító gázolaj mennyiségről szóló számviteli bizonylatokat is meg kell őriznie.

³¹ A de minimis, vagy magyarul csekély összegű támogatás szabály korlátozza az egy vállalkozás számára adott időszak alatt ebben a támogatási kategóriában nyújtható támogatások összegét. Minden olyan ügylet, amely állami támogatást tartalmaz, felveti a támogatási kategória kérdését. Az egyes támogatási kategóriákra részletes EU-s szabályok vonatkoznak, amelyek megszabják, hogy milyen feltételek teljesülése esetén esik a támogatás az adott kategóriába. Az egyes támogatási kategóriák kiemelten fontos jellemzője, hogy az adott kategóriában milyen arányú, illetve összegű lehet a nyújtott támogatás. Az egyik ilyen lehetséges támogatási kategória az ún. csekély összegű (de minimis) támogatás. Az EU-rendeletekben lefektetett „de minimis szabály” lényege, hogy összességében és egy időszakra vonatkozóan korlátozza az egy adott vállalkozás részére ebben a támogatási kategóriában nyújtható állami támogatás összegét (Tóth, 2020; Kulín-Pintér, 2018).

³² A jövedéki adó-visszatérítés alatt azt kell érteni, hogy az eddigi visszaigénylési esetekkel ellentétben az ún. adóvisszatérítések során nem a korábban megfizetett jövedéki adó teljes összege, hanem annak csupán egy – jogszabályban meghatározott – részének a visszatérítésére válik jogosulttá az adó visszaigénylője.

Földgázüzemű autóbuszok esetében adóvisszatérítésére jogosult a jogszabályban³³ meghatározott „M2” és „M3” járműkategóriába tartozó autóbuszokat a helyi és helyközi közlekedésben üzemeltető személy. A visszatérítés feltétele, hogy a jogosult adóalany készítsen egy kimutatást, amely tartalmazza a személyszállításhoz használt, földgázzal üzemelő autóbuszok forgalmi rendszámát. Mindemellett rendelkeznie kell a telephelyi tankolásokról olyan kimutatással, amely részletezi a felhasználásra kiadott, és az ebből ténylegesen visszaigénylésre is jogosító földgáz mennyiségét, a kiadás dátumát, az autóbusz forgalmi rendszámát.

Adóvisszatérítésre jogosult továbbá az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint a jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv a közfeladat ellátásával közvetlen összefüggésben közlekedési célra felhasznált földgáz adójának vonatkozásában. Az ilyen típusú tevékenységek végzése során (például iskola busz üzemeltetése) rendelkezni kell egy olyan kimutatással, amely tartalmazza a közfeladat ellátásával közvetlen összefüggésben használt gépjárművek forgalmi rendszámát.

Az ún. „kereskedelmi gázolaj” felhasználója is jogosult adóvisszatérítésre a kereskedelmi tevékenységet végző tehergépjármű üzemeltetőjeként vagy – bérelt jármű esetében – bérlőjeként, amennyiben az üzemanyagtöltő-állomáson üzemanyagkártyával megvásárolt, vagy belföldi telephelyén üzemanyag-tárolásra rendszeresített üzemanyag-tankoló automatával ellátott tartályból elektronikus mérőeszközzel keresztül tölti be a gázolajat a fuvarszközébe. Ebben az esetben gyakorlatilag a közúti áru- és személyfuvarozási tevékenységet végző személyek részesülhetnek adóvisszatérítésben, melynek feltétele, hogy legalább 7,5 tonna össztömegű gépjárművel vagy nyerges vontatóval ellátott fuvarszközt (teherautó, kamion), autóbusz) használjanak, amellyel

- ellenszolgáltatásért vagy saját költségre végzett közúti árufuvarozást végeznek, vagy
- M2 vagy M3 kategóriába tartozó gépjárművel menetrendszerű vagy nem menetrendszerű személyszállítást végeznek.

A fenti tevékenységekhez felhasznált gázolaj után nyílik lehetőség a jövedéki adó egy részének törvényben (forint összegben) meghatározott visszatérítésére.

Az adóvisszatérítés feltétele - üzemanyagkártyás vásárlás esetén - az üzemanyagkártya kibocsátója által kiállított számla (amely tartalmazza gázolaj beszerzését, beszerzés helyét, időpontját, forgalmi rendszámot) megőrzése, valamint az üzemanyagkártya használatára vonatkozó szerződés megléte.

Telephelyen történő tankolás esetén az adóvisszatérítés feltétele, hogy rendelkezzen az üzemeltető olyan kimutatással, amely tartalmazza a telephelyen történt tankolásokat, a tankolások dátumát, a tankolt üzemanyag mennyiségét, illetve a gépjármű forgalmi rendszámát. Mindemellett szükség van a telephely használati jogcímének megállapítására alkalmas okiratra, az adó-visszaigénylési jog érvényesítésével érintett kereskedelmi járművek forgalmi engedélyére, bérelt kereskedelmi jármű esetében pedig a bérleti szerződésre.

A közúti árufuvarozási vagy személyszállítási tevékenység folytatása során az adóvisszatérítés feltétele a tevékenység végzésére jogosító engedély, illetve saját számlás szállításnál a közúti áruszállítási vagy közúti személyszállítást igazoló okmány megléte.

³³ 5/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet a közúti járművek műszaki megvizsgálásáról 2. § (9) bekezdésében foglaltak.

Minősített földgázellátási üzemzavarhoz kapcsolódó adó-visszatérítés

Az energiaügyekért felelős miniszter által kihirdetett minősített földgázellátási üzemzavar okozta hiány mérséklése érdekében beszerzett gázolaj után adóvisszatérítés jár. A visszatérítés jogosultja a földgázfelhasználó lehet, aki a gázolajat használ fel az üzemzavar fennállása alatt és azt követő 2 munkanap során, illetve akkor is, ha a gázolajat szerez be az üzemzavar fennállása alatt vagy azt legfeljebb 5 munkanappal megelőzően. A visszatérített adó mértéke a mindenkor hatályos Jöt.-ben gázolajliterenként meghatározott (forint) összeg. A visszaigénylés alkalmával csatolni kell a földgázkereskedővel kötött szerződés másolatát, továbbá le kell vezetni az üzemzavar bekövetkezésének hónapját megelőző hónapra számított átlagos napi földgázfelhasználás mértékét azokra a felhasználási helyekre lebontva és összesítve, ahol földgáz helyett gázolaj használ fel. Mindemellett egy kimutatást kell készíteni a felhasználási időszak kezdő napján meglévő gázolaj-nyitókészletről és a felhasznált gázolaj mennyiségéről, méghozzá felhasználási helyenkénti bontásban és összesítve egyaránt. Mindehhez mellékelni kell egy belső bizonylatot is, amely a gázolaj földgáz helyett történő felhasználását dokumentálja.

Motorfejlesztéshez kapcsolódó adó-visszatérítés

Ennek az adóvisszatérítési jogcímnek a lényege abban rejlik, hogy amennyiben a környezetet jobban kímélő, kevesebb károsanyag kibocsátást eredményező, gázolaj-üzemű motort fejleszt a motorfejlesztő személy (autógyár), akkor a fejlesztés során, a próba padon lévő kísérleti motorok fejlesztésekor felhasznált gázolaj után a megfizetett adó egy része visszaigényelhetővé válik. Ráadásul az adóvisszatérítés kalkulációja során a motorfejlesztés költségeibe beleszámíthatóak a kutatás-fejlesztés során felmerült egyéb költségek is, de legfeljebb a motorfejlesztéssel kapcsolatban felmerült költségek 25%-ig. A visszatérítés érvényesítése úgy történik, hogy a motorfejlesztést végző személy bejelentést tesz az állami adóhatósághoz, legkésőbb a motorfejlesztés megkezdése előtt 30 nappal. A visszatérítés igénylésekor be kell csatolnia a motorfejlesztéshez a tárgyidőszakban felhasznált üzemanyag mennyiségét igazoló számviteli bizonylatokat, továbbá nyilvántartást kell vezetnie a felhasznált üzemanyag mennyiségéről (motoronként és összesítve), illetve fenntarthatósági bizonyítványt is mellékelnie kell (biodízel felhasználásakor). Ez az adóvisszatérítési lehetőség kétségkívül előremutató rendelkezés volt a maga idejében, ám napjainkban a nagy autógyártók már leálltak a gázolaj-alapú (sőt: a benzin alapú) motorok fejlesztésével is, helyette minden erejükkel az elektromos hajtásláncok kerültek a fejlesztések fókuszába. Ezek ismeretében bátran kijelenthető, hogy ezen jövedéki adóvisszatérítési jogcím felett – a technikai fejlődésnek és ezzel az autóiipart napjainkban érintő drámai változásoknak³⁴ köszönhetően – eljárt az idő.

Egyéb ipari felhasználáshoz kapcsolódó adó-visszaigénylés

Ebbe a jövedéki adóvisszatérítési jogcím-körbe olyan ipari tevékenységet végző személyek tartoznak, mint például a földgáz vegyipari célú felhasználója; földalatti gáztároló megfelelő működéséhez a tárolórétegekben állandóan biztosítandó gázmennyiség feltöltésére vagy szinten tartására, továbbá a szállító- vagy elosztóvezeték feltöltése céljából földgázt a feltöltésre vagy szinten tartásra felhasználó személy; a hálózati engedélyesként a hálózati veszteség pótlása céljából energiaterméket felhasználó személy; továbbá a szén nem üzemanyagként vagy

³⁴ A jelenlegi autóiipar totális átalakuláson megy keresztül, melynek középpontjában az elektromos- és önvezető autózás előretörése, valamint a digitalizáció áll. A nagy autógyártók 2030-2035 közötti időszakra kitűzött célja az, hogy kizárólag elektromos meghajtású autók gördüljenek le a futószalagjaikról. Ezen cél okán teljes mértékben leálltak a foszilis meghajtású motorok fejlesztésével. A klasszikus nagy európai és amerikai autógyártók részvényei zuhanni kezdtek, kilátásaik egyre rosszabbak, mert az új technológiát hozó távolkeleti (leginkább kínai) autógyártók és az amerikai Tesla a világszerte robbanásszerűen elterjedő elektromos autók piacán szinte behozhatatlan technológiai- és ár előnyre tettek szert (Rechnitzer, 2019; Gyimesi, 2019).

tüzelő-, fűtőanyagként felhasználó személy (például szénszálas járművek vázát, karosszériáját előállító üzem).

Az adó-visszaigénylés érvényesítéséhez olyan belső számviteli nyilatkozat elkészítése szükséges, amely igazolja, hogy az energiaterméket a megjelölt célra használták fel. Mindemellett az összesen beszerzett energiatermékek adó-visszaigénylésre jogosító és adó-visszaigénylésre nem jogosító felhasználásonként történő elszámolására alkalmas kimutatást is el kell készíteni. A hálózati veszteség pótlása céljából energiaterméket felhasználó személy esetében szükség van továbbá a bevallási időszakban az elosztó vagy az átviteli hálózatra ténylegesen betáplált villamos energia mennyiségéből 40 százalékos fajlagos hatásfokkal visszaszámított földgázmennyiség levezetésére is. A számlázás során jelentőséggel bír, hogy a számlát az adózott jövedéki termék (energiatermék) továbbadását végző személynek kell kiállítania a továbbadott energiáról állította ki, melynek mellékletét képezi a továbbadást végző nevére kiállított, a továbbadott energia beszerzéséről szóló számla másolata is.

A mezőgazdaságban felhasznált gázolaj utáni adó-visszatérítés

A mezőgazdasági termelő (tulajdonosként, vagy az adott mezőgazdasági terület bérlőjeként) jogosult a tevékenységéhez kapcsolódóan adózottan beszerzett és felhasznált gázolaj után a jövedéki adó visszatérítésére. Az alábbi – adóvisszatérítés szempontjából releváns – mezőgazdasági tevékenységeket ismeri a jogszabály:

- szántó, kert, gyümölcsös, szőlő és gyep művelési ágú földterület után folytatott mezőgazdasági termelési célú földművelési munka, valamint a betakarításhoz kapcsolódó közvetlen szállítás;
- erdőterület után erdőfelújítási célú munka (fakitermelés, tuskózás, fatelepítés, ezen tevékenységekhez kapcsolódó szállítás);
- halastóhoz kapcsolódó halgazdálkodás (telepítés, szaporítás, takarmányozás és az ezen tevékenységekhez kapcsolódó szállítás).

Az adóvisszatérítés feltétele az igazolt, jogszerű használat (a termőföld, erdő, és halastó vonatkozásában), továbbá a termőföldterület, erdő, halastó nagyságát hektárban, két tizedesjegy pontossággal kell meghatározni. A visszaigénylés alapjául szolgáló munkaműveleteket el kell végezni. Az adó mértékére vonatkozóan a jogszabály hektáronként és évente maximum 97 liter gázolaj után engedi az adóvisszatérítést, a jogszabályban (1000 Ft/1000 liter mértékegységben) meghatározott összegben. Gépi bérmunka esetén a bérleti szerződést is be kell mutatni. Ebben az esetben a bérmunkát végző személy lesz jogosult a visszaigénylésre.

Az adott erdő felújítását a jogszabályban, vagy az erdészeti hatóság határozatában megállapított határidőben kell elvégezni, ha naptári éven belül változik a megművelt földterület, felújított erdő, halastó területe, a hektáronként legfeljebb figyelembe vehető gázolajmennyiség egytizenkettő része és a terület használatának hónapjai szorzataként számított, egész literre kerekített mennyiség vehető legfeljebb figyelembe (a megkezdett hónapot a területet a hónapban elsőként használónál kell figyelembe venni).

Halastónál az üzemeltetésre megjelölt időszaki korlátozás nem csökkenti a jövedéki adóvisszatérítésnél hektáronként legfeljebb figyelembe vehető gázolajmennyiséget.

Az adóbevallási nyomtatványon fel kell tüntetni a de minimis támogatás igénylését, valamint a gázolaj vásárlásáról vagy a gépi bérmunka-szolgáltatás igénybevételéről kiállított számla adatait.

A bérfőzetőtől megvásárolt párlat utáni adó-visszaigénylés

Az adóraktár engedélyese (szeszfőzde) amennyiben a bérfőzetőnek adózottan kiadott párlatot visszavásárolja (szabadforgalomból visszaszállítja az adóraktár területére), akkor az adóraktári minőségében jogosulttá válik a párlat kiadásakor megfizetett adó visszaigénylésére.

A visszaigénylés feltétele a párlat felvásárlásáról kiállított adásvételi szerződés megléte, a párlat származási igazolás, továbbá az adózott párlat felhasználását igazoló okmány megléte. Ezutóbbinak tartalmaznia kell a felhasznált jövedéki termék megnevezését, KN-kódját, mennyiségét (a jövedéki adó alapjául szolgáló mértékegységben, a gyártási hulladék kivételével), továbbá a felhasználás célját, jogcímét, időpontját.

Mentesüléshez kapcsolódó adó-visszaigénylés

Vannak olyan, a Jöt.-ben meghatározott tevékenységek, események, amelyek a jövedéki adófizetési kötelezettség alóli mentesülést eredményezik. A jövedéki adó mentesülésével járó tevékenységre jogosult alanyi kör – amennyiben adózottan szerzi be a jövedéki terméket – visszaigényelheti a jövedéki adót a beszerzett termék után. Így tehet például a nem magáncélú légitársasági tevékenységet végző személy (légitársaság) vagy a gazdasági célú hajózási tevékenységet folytató személy a jelölőanyagot nem tartalmazó (adózott) gázolaj felhasználása esetén. A kapcsolt hő- és villamos energia, valamint lakossági energiafogyasztónak szolgáltatott hő előállításához történő energiatermék beszerzése szintén mentességet élvez. A kvázi kohászati tevékenységet végző vállalkozások is mentesülnek a tevékenységük végzéséhez kapcsolódó jövedéki termék beszerzése esetén a jövedéki adó megfizetése alól.

Összegzés

Amint látható, a jövedéki adó-visszaigénylés lehetősége számos jogcím alapján megtörténhet. A visszaigénylések egy jelentős része valamilyen jövedéki adómentességhez kapcsolódik: a „jövedéki adómentességek” egyfelől az „általános adómentességek” körébe tartoznak. Ilyen esetekben olyan események bekövetkeztekkor nyílik lehetőség az adó visszaigénylésére, amelyek – nemzetközi, illetve európai uniós jogharmonizáció eredményeként – más adónemek esetén is (pl: ÁFA) fennálló lehetőségként mutatkoznak, például export, vagy más tagállamba történő szállítás esetén a már megfizetett adó vonatkozásában. Ezekben az esetekben joghatóság híján (gazdasági céllal elszállítják a terméket belföldről), illetve a kettős adóztatás tilalmának elve és a célország elve alapján válik visszaigényelhetővé a jövedéki adó. A „jövedéki adómentességek” másik köre a jövedéki adótörvényben szereplő speciális adómentességekhez kapcsolódik: a jövedéki termékek adómentes célú beszerzése és felhasználása (pl: gyógyszeripari, kozmetikumipari, vagy élelmiszeripari céllal) tartozik ebbe a körbe. Speciális alanynak minősül az adóraktár-engedélyes, illetve az ún. mentesített szervezetek is, akik – engedélyük, speciális nemzetközi státuszuk birtokában – eleve jogosultak arra, hogy adómentesen szerezzenek be jövedéki terméket. Amennyiben ezutóbbi adóalanyok adózottan szerzik be a jövedéki terméket, akkor a – speciális jövedéki adómentes státuszuk okán – visszaigényelhetik a jövedéki adót. A Jöt. egyéb adómentességeket is nevesít, amelyek valamilyen logika mentén, mint például: tömegközlekedés, áru fuvarozás, elősegítése; környezetvédelem (motorfejlesztés), mezőgazdasági tevékenység támogatása; vagy épp energiabiztonság elősegítése céljából biztosítanak adómentességet az adóalanyok számára. Kiemelendő, hogy az adó-visszaigénylés nem minden esetben jelenti a megfizetett jövedéki adó teljes mértékű visszaigénylési lehetőségét, ugyanis bizonyos esetekben (pl: mezőgazdaságban felhasznált gázolaj utáni, vagy „kereskedelmi” célú gázolaj felhasználása esetén) csupán a megfizetett jövedéki adó egy – törvényben meghatározott – részének a visszatérítésére nyílik lehetőség. Összességében megállapítható, hogy bár a jövedéki adóztatás

egy rendkívül szigorú, zárt rendszer kereteiben működik, jelentős állami bevételt képez, ám az adó-visszaigénylés lehetősége számos jogcímen biztosított az arra jogosult adóalanyok számára.

Irodalomjegyzék

- [1.] Erdős É. (2012). Az európai adóharmonizáció, mint a káros adóverseny elleni fellépés eszköze. *Publicationes Universitatis Miskolcensis. Sectio Juridica et Politica, Tomus 30(1)*, 255–270.
- [2.] Erdős É. (2007). Nemzetközi, illetve európai adójogi konfliktusok és kezelésének módjai. *Publicationes Universitatis Miskolcensis. Sectio Juridica et Politica, Tomus 25(1)*, 267-287.
- [3.] Erdős T. (2014). Az adózás, a hatékonyság és a gazdasági növekedés kapcsolatának néhány elméleti problémája. *Közgazdasági Szemle 61(ksz)*, 1-76.
- [4.] Galántainé Máté Zs. (2003). Az adójog-harmonizáció fő jellemzői az Európai Unióban. *Külgazdaság 47(6)*, 55-65.
- [5.] Gyimesi Á. (2019). Az autonóm gépjárművek hatása a kormányzati költségvetésre és a foglalkoztatásra. *Tér – Gazdaság – Ember 6(1)*, 137-157.
- [6.] Kulin-Pintér V. (2018). Csekély összegű (de minimis) támogatás. In Nyikos Gy. (Ed.), *Állami támogatások* (pp. 99-113). Dialóg Campus.
- [7.] NAV (2023). A jövedéki adó visszaigénylésének szabályai. Jövedéki Füzetek 83/2023. https://nav.gov.hu/pfile/file?path=/ugyfeliranytu/nezzen-utana/inf_fuz/2022/83.-informacios-fuzet---jovedeki-ado-visszaigenylesenek-szabalyai
- [8.] Rechnitzer J. (2019). A járműipar kihívásainak társadalmi és gazdasági dimenziói. *Tér – Gazdaság – Ember 6(1)*, 13-31.
- [9.] Solyom B. (2015). *Az adócsalás és az adóelkerülés elleni harc az európai Unióban az általános forgalmi adózás területén, különös tekintettel az Európai Bíróság gyakorlatára*. Doktori értekezés. PPKE JAK.
- [10.] Pardavi L. (2005). A jövedéki jog. In Földes G. (Ed.), *Adójog* (pp. 273-282), Osiris.
- [11.] Pfeffer Zs. (2016). Az adólikviditás kérdése és eszközei az adójogban. *Pro Futuro, 6(2)*, 128-150. <https://doi.org/10.26521/Profuturo/2016/2/5191>
- [12.] Potoczki Z. (2021). Az adófelfüggesztési eljárás jellegzetességei. In Czene-Polgár V., Csaba Z., Szabó A. & Zsámbokiné Ficskovszky Á. (Eds.), *Tradíció, tudomány, minőség. 30 éves a Vám- és Pénzügyőri Tanszék.* (pp. 246-256). Magyar Rendészettudományi Társaság. <http://doi.org/10.37372/mrttvpt.2021.2.17>
- [13.] Simon I. (2007). Jövedéki jog. In Simon I. (Ed.), *Pénzügyi jog* (pp.: 262-282), Osiris.
- [14.] Szilovics Cs. (2016). *Adójogi ismeretek*. Pécs, Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar.
- [15.] Szilovics Cs. (2001). *A jogkövetés megvalósulásának vizsgálata az adójogban*. Doktori értekezés. PEÁJK.
- [16.] Tompa K. (2019). *Adók gazdasági hatása és a fontosabb adók működési gyakorlata*. NKE.
- [17.] Tóth T. (2020). Állami támogatások versenyjoga a vírusválság idején. *Európai Tükör, 23(3)*, 55-73. <https://doi.org/10.32559/et.2020.3.3>

Jogforrások

- [1.] 2017. évi CL. törvény az adózás rendjéről
- [2.] 2017. évi CLI. törvény az adóigazgatás rendjéről
- [3.] 2016. évi LCVIII. törvény a jövedéki adóról
- [4.] 45/2016. (XI. 29.) NGM rendelet a jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvény végrehajtásáról
- [5.] az 5/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet a közúti járművek műszaki megvizsgálásáról

